

BEZOEKADRES

Koningskade 40
2596 AA Den Haag
070 351 97 51
Nederland

POSTADRES

Postbus 93218
2509 AE Den Haag
Nederland

de leden-waterschappen
t.a.v. de voorzitters en secretaris-directeuren

datum	ons kenmerk	contactpersoon
25 november 2022	221125/BT	Dominique Blom
betreft	uw kenmerk	e-mail
Publicatie brieven Rijk Water bodem sturend, landelijk gebied en stikstof	-	dblom@uvw.nl
bijlage(n)		
-		

Geachte voorzitters en secretaris-directeuren,

Hierbij stuur ik u de (links naar de) brieven die vandaag door het kabinet naar de Tweede Kamer zijn gestuurd:

- Water en bodem sturend (bijlage 1) (minister van Infrastructuur en Waterstaat)
- [Nationaal Programma Landelijk Gebied](#) (minister voor Natuur en Stikstof)
- [Voortgang integrale aanpak landelijk gebied en opvolging uitspraak Raad van State over Porthos](#) (minister voor Natuur en Stikstof)
- [Kamerbrief Toekomst Landbouw](#) (minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit)

Daarnaast heeft de minister voor Natuur en Stikstof drie 'werkdokumententen' naar de provincies gestuurd: een ambtelijk ontwikkeldocument NPLG (bijlage 2), een [Handreiking voor de gebiedsprogramma's](#) en het document [Spelregels Meerjarenprogramma Transitie Landelijk Gebied](#). De werkdokumententen maken onderdeel uit van het adaptieve proces waarin NPLG wordt ingevuld. De dokumententen worden op basis van voortschrijdend inzicht doorontwikkeld.

De brieven hangen met elkaar samen. De brief over water en bodem sturend (WBS) bevat structurerende keuzes die kaderstellend zijn voor het NPLG, het landbouwakkoord en andere ruimtelijke keuzes die bijvoorbeeld in het kader van de NOVEX gemaakt worden. De structurerende keuzes moeten een gebiedsgerichte uitwerking krijgen. Voor het landelijk gebied zal dat onder meer plaatsvinden via de gebiedsprogramma's NPLG.

Met de brief Water en bodem sturend krijgt de oproep van de waterschappen, om het bodem- en watersysteem meer sturend te laten zijn in ruimtelijke ontwikkelingen en landgebruik, uitwerking in rijksbeleid en legt het ook een basis voor gebiedsgerichte uitwerking en ruimtelijke planvorming in de regio. Daarmee heeft het ook effect op het werk en de positie van de waterschappen. Er liggen kansen voor waterschappen om het water- en bodemsysteem in te brengen als basis voor ruimtelijke processen.

De Unie werkt aan een snelle bestuurlijke reactie op de brieven. Daarvoor maakt de Unie gebruik van de 'hulpstructuur' die dit voorjaar is georganiseerd met bestuurlijke kopgroepen en ambtelijke netwerkgroepen. De bestuurlijke kopgroepen zijn samengesteld uit leden van de CWS en de CWE (zie voor de samenstelling de ledenbrief van 4 oktober jl.). Daarmee kunnen we aansluiten op de snelle Haagse ontwikkelingen en tegelijkertijd de inbreng van de leden borgen.

Betrokkenheid Unie bij rijksprogramma's

Het Ministerie van IenW heeft WBS tot stand gebracht. Op gezette momenten hebben andere departementen en koepels inbreng kunnen leveren. Vanuit de Unie is alleen ruimte geweest voor een algemene ambtelijke reactie (collegiale reflectie). Vervolgens is Water en bodem sturend (WBS) enkele keren in het Bestuurlijk Overleg Water besproken. In de vereniging zijn WBS en gerelateerde programma's (NPLG, woningbouw) besproken in de bestuurlijke kopgroepen, het Uniebestuur en de vergaderingen van de CWS in september en november (positionering waterschappen t.o.v. WBS). Daarnaast zijn de leden sinds begin dit jaar op de hoogte gehouden via ledenbrieven in mei, juli en oktober.

De inbreng van de Unie richt zich op een sterke borging van het rijkskader voor water en bodem sturend in de ruimtelijke inrichting. Tegelijkertijd hecht de Unie aan het principe 'pas toe of leg uit', wat ruimte biedt voor regionaal maatwerk in gebiedsuitwerkingen. Het is mede aan de waterschappen om de regionale vertaalslag te maken in gebiedsprocessen (onder regie van de provincies) en omgevingsplannen. Vanuit hun expertise hebben waterschappen de verantwoordelijkheid inzichtelijk te maken wat de randvoorwaarden van het water- en bodemsysteem zijn voor ruimtelijke ontwikkelingen en de gevolgen van voorgenomen ruimtelijke keuzes.

Water en bodem sturend

Deze brief bevat richtinggevende keuzes vanuit het water- en bodemsysteem voor een aantal thema's met het oog op toekomstbestendigheid: water en bodem (voldoende en schoon water, ruimte voor water), veenweide, verziltende kustgebieden, hoge zandgronden en bebouwd gebied. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om verhoging van het waterpeil in veenweidegebieden om CO₂-uitstoot en bodemdaling tegen te gaan, verhoging van het grondwaterpeil in zandgebieden om verdroging tegen te gaan, ruimtelijk reserveren van 5-10% diepste polders voor waterberging en een richtinggevend kader voor bouwlocaties vanuit het water- en bodemsysteem.

Met deze brief is het programma Water en bodem sturend van IenW niet afgerond. Er wordt gewerkt aan borging van de keuzes in afspraken, instrumenten en monitoring.

NPLG

De kamerbrief geeft een algemeen overzicht van de stappen die de komende periode gezet worden met medeoverheden en sectoren en wat daarvoor de kaders zijn. Hierin wordt ook beschreven hoe invulling wordt gegeven aan het advies van Remkes. Daarbij gaat het voor de langere termijn om de gebiedsgerichte realisatie van de transitie van het landelijk gebied tot aan 2030 in gebiedsprogramma's in het kader van NPLG. De brief bevat de wettelijk verplichte doelen voor stikstof, water en klimaat (het 'wat'), en structurerende keuzes (het 'hoe'). De doelen en keuzes zijn deels al verdeeld over de provincies in de brief, deels gebeurt dat de komende maanden. De provincies voeren de regie op het tot stand komen van de gebiedsprogramma's NPLG. Deze moeten tot stand komen in samenwerking met waterschappen, gemeenten, Rijk en gebiedspartners. In januari is een ijkmoment, dan wordt duidelijk hoe de verdeling van alle doelen over provincies en Rijk eruit ziet. Op 1 juli 2023 moet een eerste versie van de gebiedsprogramma's gereed zijn.

Landbouwbrief

Deze brief schetst het proces om te komen tot een Landbouwakkoord, waarin een langjarig toekomstbeeld en perspectief voor de landbouw wordt uitgewerkt. Dat begint met een gezamenlijke visie over de toekomst van de Nederlandse landbouw, met afspraken over de betekenis hiervan voor sectoren en verdienvermogen, en ondersteuning door overheid en keten. Het Landbouwakkoord zal naar verwachting

worden afgesloten binnen de kaders en doelen vanuit NPLG, en de kamerbrief Water en bodem sturend. Daarnaast is er ruimte om samen met de landbouw afspraken te maken over andere onderwerpen, zoals grondgebondenheid, mestbeleid en pacht. Deze afspraken kunnen aanvullende kaders opleveren voor het NPLG. Ook de rol van de keten en consumenten bij de verduurzaming van de landbouw zal aan de orde komen.

Voortgang integrale aanpak landelijk gebied ('Porthos-brief')

Deze brief gaat in op de korte termijn stappen met betrekking tot de aanpak van piekbelasters (agrarisch en industrieel) en urgent natuurherstel. Er komt op korte termijn een stoppersregeling voor agrarische ondernemers, op langere termijn wil het kabinet prikkels inbouwen om verduurzaming te laten lonen (bijv. beprijzing). Daarmee zet het kabinet in op een robuust systeem en moet er weer ruimte voor ontwikkeling ontstaan, na het wegvallen van de bouwvrijstelling. Voor bijzondere projecten (energie en nationale veiligheid) wil het kabinet kijken naar een vorm van ontheffing. De Unie zet zich in om werken voor waterveiligheid hier ook onder te laten vallen en de wettelijke HWBP opgave toe te voegen aan deze categorie. Daarnaast benadrukken we dat veel projecten voor de KRW en zoetwaterbeschikbaarheid door het vervallen van de bouwvrijstelling vertraging zullen oplopen. Daarmee zullen de KRW-doelen alsnog in gevaar komen.

Vervolg

Nadere duiding van de brieven volgt in een aparte ledenbrief die wij u over enkele weken toezenden. In deze brief zullen we ook het programma NOVEX meenemen. De verwachting is dat de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening op 9 december een uitvraag zal sturen naar de provincies als uitwerking van het ruimtelijk beleid in het programma NOVEX. Dit zal hij doen in de vorm van 'startpakketten' waarmee de provincies vervolgens 'ruimtelijke puzzels' gaan maken. De opgaven en richtinggevende keuzes uit NPLG en Water bodem sturend vormen een integraal onderdeel van die startpakketten en ruimtelijke puzzels. Aanvullend heeft het startpakket tevens betrekking op woningbouw en energie en netwerken. Het programma moet de samenhang daartussen borgen. Daarnaast zullen we u nader inlichten over onze betrokkenheid bij het landbouwakkoord, zowel inhoudelijk als procesmatig, zodra hier meer duidelijkheid over is.

Middels ledenbrieven en terugkoppelingen in de commissies houden we u vanuit de Unie zo goed mogelijk op de hoogte. Voor vragen en inbreng kunt u te allen tijde bij onze medewerkers terecht. Neem daarvoor contact op met Dominique Blom dblom@uvm.nl.

Met vriendelijke groet,

Meindert Smalbroek
Algemeen directeur